

რედაქცია

მელიქიძის ქუჩაზე, არტემ ჩაიგვეტოვის სახ-
ლებში.

ხალის-მომხარა

რედაქციაში და სტ. მელიქიძის სტამბაში.
ქალაქს გარეშე მცხოვრებთათვის: ВЪ Типографіи. ВЪ
редакціи газеты „Дружба“.

გაზეთის ფასი

წელიწადში — 8 მან., ნახევარ წელიწადში —
4 მან. და 50 კაპ., თვეში — 1 მან.
საღამო ნომერი — ერთი შაური.

განცხადება

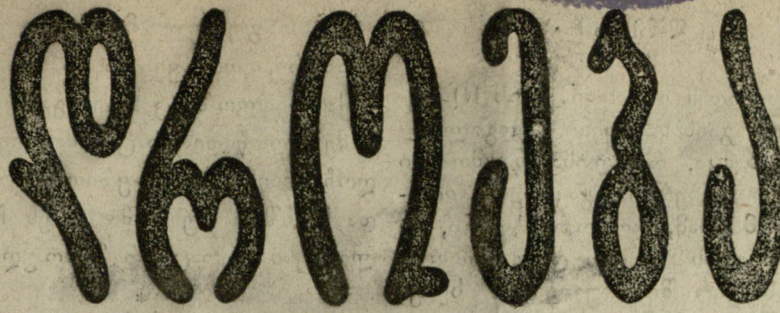
მიიღება ქართულს, რუსულს, სომხურს და ფრან-
გულს ენებზე.

განცხადების ფასი

ღიდი ასობით, ასობე — 1 კაპ., ასო-მთავრულით,
სტრიქონზე — 8 კაპ., ციფროთი, სტრიქ. — 5 კაპ.
და პეტით — 4 კაპ.

თუ საჭიროება მოითხოვს, რედაქცია გაასწორებს
და შეამოკლებს გამოგზავნილ სტატიებსა.
დაუბეჭდელი სტატია ავტორს არ დაუბრუნდება.

თამარის კვირარობით, ოთხშაბათობით და პარასკეობით

საქართველო

ქუთაისის განკარგვის

წინანდელ „ღრობის“ ნომერში
მკითხველი წიკითხადა განცხადებას,
რომლიდანაც ეტყობილობთ, რომ
მინაილორის თეოდ-აზნაურთა სა-
ადგილ-მამულა ბანკი, ქუთაისში
გაიხსნა და, რიგისამებრ, სესხის წარ-
მოებასაც დაიწყებს. ცოტა არ იყოს
ბეჭდვით განცხადება დააგვიანეს, რა-
დგან, როგორც ნამდვილათ ვიცით,
ხსენებულ ბანკი მისმა გამგეობამ 10
ოქტომბერს გახსნა.

მართის სიტყვით, სამი კვირა აგერ,
რაც ქუთაისის საადგილ-მამულა ბან-
კი გახსნილა და, როგორც ამბობენ,
ჯერ სესხიც არ გაუცემიათ, მაგრამ,
სამწუხაროთ, გამგეობას იქაური მიწის
მპატრონებმა ეხლავე ესაყვედურე-
ბიანო.

თუკ თაყის დროზე და თაყის
ალაგას „ღრობამ“ ჯეროვანათ რამ-
დენჯერმე გამოთქვა თაყის აზრი
აქ ბანკზე, მის დანიშნულებაზე და
შედგზე, მაგრამ ამ შემთხვევაში
ჩვენ არ შეგვიძლიან არა ესთქვათ,
ქუთაისის საადგილ-მამულა ბანკის
მგებობასთან ერთათ, რომ ბევრი ამ
საყვედურის განცხადებაში მტყუანია.

შეტყვეს ნაწილს იმერეთის მიწის
მეპატრონეთ ეგონათ, რომ — გაიხ-
სნება ბანკი თუ არა, მივალ, ვინც
იქნება ფულის შემნახველი, მიფუთი-
თებ ამა და ამ ჩემს მამულზე და
ვთხოვ, რომ იმის გიროში ფული მომ-
ცეს. — მინ დამიტერს ჩემს ფულს? —
ჩვენი ფულით არ არის ბანკი დაარ-
სებული? ბევრი კიდევ ისე სჯიდა და

უყურებდა სესხის გამოტანას, რომ-
გორც ერთი თუილისის მიწის მეპა-
ტრონი: ეს საპატრო კაცი მისულა
თუ-მე აქაურ საადგილ-მამულა ბან-
კში და, ეუბნება გამგის:

— აბა, კნაზო! შული მჭირია
და უბრძანეთ, რომ მომცენ!

ბანკის გამგეს ამ გულწრფელ თხო-
ვნაზე რომ უპა-უხებია: — ბატონო, მა-
მული უნდა გქონდეთ, რომ საჭირო
დოკუმენტებითა გიროთ შემოიტა-
ნოთ. და მაგიერათ სესხი გაიტანო-
თო, — მთხოვნილი ავარდნილა და და-
ვარდნილა: — რის გიროა, რომელი
დოკუმენტები? ბანკი ჩვენის ფულით
არ არის დაარსებული? შული ჩვენი არ
არის? დამჭირდა ფული, მომეცით! —
და სხვა ბევრი ამისთანა გულწრფელი
საბუთები მოუყვანია.

ამ ნაირათ უყურებდა ბევრი აქა-
ურები ბანკიდან ფულის გამოტანას,
მის მაგიერ, რომ დაფატურებულიყვნენ
და თავიანთი საკუთრება მიწა-მამული
ცნობაში მოეყვანათ, საჭირო დოკუ-
მენტები მოეპოვებიათ იმის დასამტ-
კიცებლათ, რომ ეს და ეს მამული
მის უცლო საკუთრებას შეადგენდა,
ურომლებოთაც მამულის დაგირაეება
და ბანკიდან სესხის გამოტანა შეუ-
ძლებელი იყო.

ამ ზ. მო-მოყვანილ გარემოებამ,
თუმცა ყოველად უსაფუძლო კი, მა-
გრამ მაინც საყვედური და საზოგადო
უკაყოფალება აღძრა ქართლისა და
ქახეთის მიწის მეპატრონეთა შორის.
მკვი არ არის, რომ ბანკის გამგეო-
ბა ამაში არ იყო დამნაშავე, და, მარ-
თლაც, რაკი მიწის მეპატრონებმა
წესდება გაიცენეს და ორიოდ მა-
გალითიც ნ. ხეს, თავათვი დარწმუნ-
დნენ, რომ ისინი იყვნენ მტყუანი,

რომ თუ დასაგირაეებელი მამული
ყოვლის მხრით ცნობაში მოყვანილი
არ იქნებოდა და ყოველ გვარი დოკუ-
მენტებით არ დაუმტკიცებდნენ ბანკის
გამგეობას, რომ ეს მამული მათი კუ-
თენილებაა, ისე ისინი სესხს ვერ
მიიღებდნენ ბანკიდან.

რა უნდა ექნათ? დემორჩილნენ
ბედს, რადგან მოვალეები სულს აძრო-
ბდნენ, და მოჰყვენ ბანკიდან, წესი-
სამებრ გიროს შეტანის შემდეგ, სე-
სხის გამოტანას.

მაგრამ ბანკის გამგეობა, როგორც
ნამდვილათ ვიცით, საყვედურს მაინც
ვერ აშორდა, თუკ ეხლა კი მიწის
მეპატრონენი იმდენათ მტყუანი არ
იყვნენ, რომ ბანკის გამგეობას მათ
საყვედურზე ყურადღება არ მიექცია.

აი რაში მდგომარეობდა ეს საყვე-
დური:

თუილისის გუბერნიის მიწის მე-
პატრონენი, თუმც უფრო ბედნიერ-
ნი არიან იმერეთისაზე იმ შემთხვე-
ვით, რომ ბევრს ამათგან ადგილ-მა-
მული გამოიჯნული აქვს, მაშასადამე,
თავიანთი საკუთრება ცნობაში მო-
ყვანილი და საჭირო დოკუმენტები-
თაც შეიარაღებული, მაგრამ სანამ
ისინი ამისთანა მამულში სესხის აღე-
ბას მოახერხებდნენ, ბევრი წვალება,
ვაი-ვაგლახი და, ამას ვინ დასდევს,
ხარჯიც უნდა გაიწიათ.

დამგირაეებელი ვალდებული იყო,
რომ კუთენილების სხვა დამამტკი-
ცებელ საბუთებთან, უფროსის ნო-
ტარიუსისაგან გიროს მოწმობა აე-
ლო, ურომლოთაც მამულის დაგი-
რაეება არ შეეძლო. ამ გიროს მო-
წმობის აღებას, თავის ხარჯი, გარ-
დასახადი აქვს, თუმნობით და არა
მანეთობით.

ბამოიტანა როგორც იქნა ხსენებუ-
ლი მოწმობა და შეაქვს ბანკში; მაგრამ
ფულს მაშინვე ხომ არ აძლევენ. ბან-
კს გამგეობა დამფასებელ კომისიის
ის წევრს გზავნის, საგირაო მამუ-
ლი ცნობაში მოიყვანოს, ასწეროს
და დაფასოს, რომლისთვისაც შემა-
მულემ ბანკს ხარჯი უნდა უზლოს.
დაფასდა როგორც იქნა, ბანკის გამ-
გეობამაც სესხი დაუნიშნა. თუ მამა-
მულე დანიშნულ სესხზედ ყაბულს
იქნა, მაშინ ტყუილ-უბრალოთ ამ-
დენი ჯაფა და ხარჯი არ ჩაუფლის.

მაგრამ ესთქვათ, უარი განაცხადა,
იმ შემთხვევაში თუ იმდენს არ
აძლევენ, რამდენიც ეჭირებოდა; ხომ
დაეკარგა მაშინ ამდენი ხარჯი! იმას
არც ის ფული უბრუნდება, რაც
გიროს მოწმობის აღებაში დაეხარჯა
და არც ის, რაც ბანკში დაფასების-
თვის შეიტანა. იმას აღარ ეამბობთ,
რაც ზოგეერთს თუილისში ცხოვრე-
ბისათვის ეხარჯება, სანამ გიროს მო-
წმობას აიღებს.

რალა ლაპარაკი უნდა, რომ ამის-
თანა ხარჯი აალაპარაკებდა ჩვენებურს
უიმისოთაც დავალიანებულ მიწის
მეპატრონეს და ბევრს საყვედურ-
საც ათქმევინებდა. და მართლაც,
ჩვენის ყურით გაგვიგონია, რომ ბან-
კიდან ხელში დოკუმენტებით გამო-
სული მამამულე მიბუტბუტებდა: „იმ
თავითვე ვთქვათ იმ დალოცვილებს
— თუ ამდენსა და ამდენს მოგცემთ
და ტყუილ-უბრალო ხარჯს მაინც
აღარ გავსწევდი!“ ან: „ჯერ დაფა-
სებინათ, გარდაეწყვიტათ, რომ შენს
მამულის გიროში ამდენს მეტის
მოცემა არ შეგვიძლიან და მერე —
თუ კვლავი დამიჯდებოდა, გიროს
მოწმობასაც ავიღებდი და ამდენს

ფელტონი

რამდენიმე დღე კაპარაზად *)
(ალექსანდრა იაკობი)
(დასასრული)

— თქვენ ხვალ რა უნდა გააკე-
თოთ? მკითხა მე პოკა პიელერმა,
როცა ვახშიში გავათავეთ და დამი-
ნებას ვემზადებოდი.

— ხვალ, მინდობდა, ადრე ავმდგა-
რიყავ, მეტანა და ცხენით წავსუ-
ლიყავ კუნძულის დასახედავთ.

— მე ძიიელ კარკი! ჩვენ მარ-
სალლას შეგვიკამათებ; ძიიელ მშვი-
დი ცხენია ასე, რომ იმაზედ სრული
მინდობა შეგვიძლიანთ. მხოლოდ ამ
პირობით კი, რომ რაც შეიძლება
ადრე უნდა წახვიდეთ.

— რამდენ საათზე უნდა ავდებ?
ვკითხე მე.

— ოთხ საათზედ.
— მაშ კარგი, ოთხ საათზე გამა-
ლიქით.

თითქმის პირველი საათი იყო, ჩვენ
რომ დავიშალენით. ჩემი ოთახი დი-
დის მიკადინეობით იყო მომზადებუ-
ლი. შანჯრის სახურავები მაგრა იყო
დაკეტილი. შეშვებების გვერდით სკა-
მზედ იდგა ბოთლი წყლით, სტაქანი
წუმწუშა და სანთელი. თანთან პა-
ტარა სტალი იდგა, ზედ ყვეილე-
ბის კონა და მის გვერდით ეწყო
ახალი გაზეთების ნომრები, რომლე-
ბის საინტერესო ადგილები წითელი
კარანდავით იყო დანიშნული. ისე
მაშვრალი ვიყავ ზნეობითა და სხე-
ულითაც, რომ მე თითონ არ მახ-
სოვს, როგორ გავინადე ტანისამო-
სი და ან როგორ დავწეკი.

მეორე დღეს კიდევ დიდ ხანს და-
ვიძინებდი, კარების რახუნს რომ არ
გავეღვიძებინე.

— მინ არის?
— სოცხალი ხართ? მკითხა ბარ-
ბერინმა.

— ბანა რა არის?
— არაფერი, მხოლოდ თერთმე-
ტი საათია. ამ რიცხვა ისე იმოქმე-
და ჩემზედ, რომ ასე მეგონა სწორეთ
მეხი დამეცა-მეთქი.

— თერთმეტი! შეეყვირე მე. აბა
ეს რა მიყავით? მე უნებურად შეე-
ცვალე ღენერლის ცხოვრების წესი,
რომელიც ათი საათის ნახევარზედ
სადილს ჩვეულია.

— ნუ სწუხდებით მაგაზე: თითონ
ღენერალმა თქვენი გაღვიძების ნება
არ მოგცა. პოკა-პიელერმა გაასუფ-
თავა ცხენი და კიდევ უნდა შეეკმა-
ზა, მაგრამ არამც თუ გაღვიძება, არა-
მედ სიარულიც კი დაუშალა იმ მხა-
რეს, საცა თქვენი ოთახია.

— წადით საჩქაროთ ღენერალ-

თან და სთხოვეთ პური მიიროთს და
მეც ეხლავ მოვალ.

მეოთხედის საათის შემდეგ, მე ბა-
რიბალდის ოთახში ვიყავი; ის იჯდა
მომცრო სტოლთან, უბრალო სკამ-
ზედ, და სწერდა.

მთელ სახლებში, იმისი ოთახი
ყველაზე უფრო პატარაა. იმაში რკი-
ნის კრაოტის მეტი არა დგასრა, რომ-
მელზედაც სახნის მაგიერად გადაფა-
რებულია მუქი თავის ფერი შავ და
თეთრ ზოლიანი შალი. თანთან ჰკი-
დია ანტიის (ბარიბალდის პირველი
ცოლის) პორტრეტი და მედალიონი
იმისივე თმებით, ბარიბალდის ღედის
პორტრეტები და სხვა ფოტოგრაფი-
ული სურათები. სოცხალ ნაცნობ
პირებში მე იქ ვიცანი: რაჩიოტტი,
მენოტი, ტერეზიტა, იმის ქმარი —
ძანციო და იმათი შვილები.

ოთახში სულ ერთი ფანჯარაა,
რომელიც ბალს გადაჰყურებს.

* „ღრობა“, № 116.

ხარჯსაც არ გავსწავლი. ჩემს ვალებს რა-
ლა კიდევ ამხარჯის მიმატება ეჭირებო-
და? იმიტომ მქონდა, — აი ავიღებ ბან-
კიდან ფულს და გავისტუმრებ მო-
ვალს, რომელიც დანით მომდგომია
კისერზე; ის კი არა თუ ვალზე კი-
დევი მიმატებინებს, და სხე.*

ამისთანა საყვედური და სხვა
ბევრი ამ გვარები ერთობ გაძლიერ-
და, განსაკუთრებით ამ უკანასკნელ
დროს, როდესაც ბანკის მამგობამ
სესხის გაცემას უფრო ხელი მოუ-
ჭირა.

დღეს, როგორც ნამდვილათ შე-
ვიტყუეთ, მთლიანად საადგილ-მამულო
ბანკის მამგობას მოუნახავს საშუა-
ლება, რომ დაშვირებულნი, ცოტა-
არის მაინც, ააცილოს ამ უნაყოფო
ხარჯს.*

სხენებულ მამგობას შემდეგი
წინადადება მიუცია ბანკისავე ხელ-
ხელეღველ კომიტეტისათვის: იმ მამუ-
ლის მეპატრონეს, რომელსაც ჰსურს
ბანკიდან სესხი მიიღოს, მოეთხოვოს
ჯერ-ჯერობით საგარეო მამულზე
ჯეროვანი დოკუმენტები, მაგ. პლანი ან
გამოყენის კომისიის აქტები, ვეოდნი
ლისტი, ან გაყოფის აქტები, ნასყი-
დობის წერილი და სხე. მამგობა
წარმოდგენილ დოკუმენტებს თუ სა-
კმაოდ იცნობს გირაოს მოწოდების
ადებისათვის და კუთვნილების და-
მამტიკებელათაც, მაშინ ის, მეპა-
ტრონეს თანხმობით და მისი ხარ-
ჯით, გზავნის დამფასებელი კომისიის
წევრს, მამულის დასათვსებლათ. და-
ფასების შემდეგ რასაც მამგობა
გარდაწყვეტს სესხათ, თუ მეპატრო-
ნე დათანხმდება, მაშინ ის ვალდებუ-
ლია წარმოადგინოს გირაოს მოწი-
შობაც.

ამ წინადადებაზე კომიტეტი და-
თანხმებულია და ბანკის მამგობაც
დღეს ამ წინადადების თანხმობით მო-
ქმედობს.

შეტველია, ერთი-ორათ შემოცი-
რებს ეს სახსარი დამგირავებლების
ხარჯს.

შოიგო არ იქნებოდა, ჩვენის აზ-
რით, რომ მთლიანად ბანკის მამგე-
ობას ამ მხრით მაინც ცოტა შელა-
ვათი მიეცა იქაური დამგირავებლე-
ბისათვის და, ამ გვართ, რომდენიმედ
მაინც აწმორებინა თავიდან მის სა-
ყვედურები, რაც ჩვენ ეხლა გვესმის
და რასაც შემდეგ გავიგონებთ.

დღიური

მთლიანად გვეჭირვ, რომ 10 ოქ-
ტომბერს გაიხსნა ჩვენი საადგილ-მა-
მულო ბანკი, რომლისაგან მთელი
მთლიანად გუბერნია გაკეთებას მოე-
ლისო. მაგრამ, როგორც სჩანს, ეს
ბანკი ბევრის იმედსა და გულითად
ნატურას ვერ შეასრულებსო. სოფ-
ლის მთავად-აზნაურობაში ახლავე
ცოტ-ცოტათ დრტინვა და საყვედუ-
რი ისმის ბანკის მამგობაზე, რად-
გან ამთავითვე ქალაქის მამულზე
სესხის გაცემას შეუდგენო. „რო-
გორც ვატყობთო, სთქვა თურმე ამას
წინათ ერთმა აზნაურმა, ჩვენი ფუ-
ლებით უფრო სტეფანე აკოფაშვი-
ლი და სხვა იმის გვარი ხალხი ისარ-
გებლებს, ვინმე ჩვენო.“

ჩვენ არ ვამბობთ, რომ ყველა ეს
საყვედური, რომელიც ახლავე, ბან-
კის დარსებისათვისავე, ისმის ამ ბან-
კის გამგობაზე, საფუძვლიანი იყო. მა-
გრამ ამ გარემოებაზე მთლიანად
ბანკის მამგობას მაინც კარგათ ჰქა-
რთებს მოფიქრება, რადგან ბანკის
წარმატება და თვით არსებობაც, უიჭ-
ველია, საზოგადოების ნდობაზე
არის დამოკიდებული.

ახირებული ამბები მოგვდის სა-
მეგრელოდამ; რამდენიმე პირისაგან
წერილები მოგვივიდა, რომელშიაც
ამბობენ, რომ აქაურ ხალხში ხმა
არის გაერცვლებული, რომ ამ მოკ-
ლე ხანში უეჭველად ომი ატყდებაო;
რუსის ჯარი ჩვენში, ცხენის-წყლის
პარზე, უნდა დააბანაკონო. ამ ხმამ
ხალხი ძალიან დააშინა, იციან — თუ
რამდენი ზიანი მიეცემათ ამ ო-
მისაგან და ამიტომ რაც კი რამ
საჭველ - სასმელი გააჩნიათ, უნ-
დათ, რომ ახლავე მოინელონ, — უ-
ზომოთ ხარჯავენ და ზოგნი კი ტყეებ-
ში ინახვენ, მიწაში ჰპარხავენ ნამუ-
შევარს და სხვა და სხვა ნივთიუ-
ლობასაო.

ამ გვარი ხმები — უსაფუძვლოა, თუ
საფუძვლიანი, ჯერ ამის თქვა არაგის
შეუძლია, — როგორც გვეჭირვ, ყვე-
ლაზე უფრო იმ სამეგრელოს სოფ-
ლებში არის გავრცელებული, რო-
მელიც ცხენის-წყლის ნაპირებზე
მდებარეობენ.

ჯარასთან მარჯვნივ საკერავის მაში-
ნასთან, რომელიც უთუოთ ტერე-
ზიტას ეკუთვნოდა, ჰკიდია ბენდეტ-
ტო ძირილის დიდი პორტრეტი.

— მომიტყევეთ, უთხარ მე დენე-
რალს, რომ სრულიად უნებურად შე-
გაცვლევინეთ თქვენი შემოდებული
წესი.

— ძრიელ მოხარული ვარ, რომ
თქვენ კარგათ გამოიძინეთ; თქვენ-
თვის მოსვენება საჭირო იყო. მხლა
პურის ჰამა შეგვიძლიან. ბარბერინ-
მა ბევრი თვეები დაგიჭირა.

საწოლ ოთახიდან პურის საჭველ
ოთახზედ რომ გავიარეთ, იქ მუშა
ანტონიო შეგვხდა; იმას მოჰქონდა
რამდენიმე კალათით კვერცხები.

— მე რომელი ქათმისაა? ჰკითხა
ბარბერალდი.

— მათგის ფერი ქათმისაა.

— კარგი, ჩემ სტოლზედ დაწ-
ყვთ ეგენი.

ჯერ თქვენ ჩვენი ოჯახობა არ
გინახავთ, მითხრა მე ბარბერალდი.
მე ძრიელ ბევრი ქათმები და ინდო-
ურები მყავს; როგორც ვაიღვიძებენ,
მაშინვე ჩემ ფანჯარაში მოფრინდ-
ებიან და ნისკარტით მიბრახუნებინ
ხოლმე. რა ეფუოთ, ამ მარტობაში
დროს ესენი მატარებინებენ.

სადილზედ ჩვენები ყვილანი შე-
ყრილიყვიენ. იქ დღეს ბარბერალდი
დიდის სიამოვნებით გვიგდებდა ყურს,
ჩვენ რომ რომზედ ვლაპარაკობდით.
სხვათა შორის ეუამბე, როგორც რამ-
დენიმე მრეცხელმა ქალმა შუადლი-
სას ერთს პატრსა სცემეს. ამ პატრს
სახლი ჰქონდა და სამჯერ მოუმატა
სახლის ქირა ღარიბ მდგმურსაც და
მდიდარსაც. ამ სახლის ძირის ეტაჟი
მრეცხელებს ეჭირათ. ამათ სახლის
ქირის მომატება რომ შეიტყეს, ამა
მუშა ხალხს სად შეეძლოთ იმოდე-
ნა ქირის მიცემა, წაყიდნენ სახლის

მართ გურული მღვდელი გვეჭირვ,
რომ რუსეთის ყველა ეპარხიებში და
საქართველოშიაც ყველგან რამდენ-
იმე წელიწადია, რაც შემოიღეს ბლა-
ღონების კენჭის-ყრით აღჩვენაო,
და ჩვენში, ბურიაში კი ეს ჩინებუ-
ლი წესი ჯერაც არ შემოუღიათო.

* * *

ჩვენ მოგვივიდა შემდეგი ამბავი
ზემო იმერეთიდან:

„ამ დღეებში თავდებ ქვეშ გა-
მოუშვეს ერთი აზნაურობის მცდიე-
ბელი გლეხი-კაცი, რომელიც დანაშა-
ულობისათვის დატუსაღებული იყო.
მზაზე რომ მოდიოდა, შეხვდა, ერთი
მღვდელი ცოლით ცხენებით სად-
ღაც მიემგზავრებოდნენ. ამოიღო
ხარჯალი, მიმართა მღვდელს და უთ-
ხრა, ჩამოდი ცხენიდან, თორემ ეს
არის თავი გაგადგებინეო! შეშინებუ-
ლი მღვდელი ჩამოვიდა ცხენიდან.
მერე იმის ცოლიც ჩამოიყვანა; სა-
მივე ცხენი ამ მღვდელს მისცა ხელ-
ში, თვითონ ცოლს ჩაელო ხელი
და ტყისაკენ წაიყვანა...“

მღვდელს ეშინიან, რადგან გაუ-
გონია, კანონი არისო, რომ თუ
მღვდლის ლოგინი შევიწებული შე-
იქნა, მღვდელს მაშინ წირვა აღარ
ერგებაო და ამის გამო ვერ უჩიე-
ლია!*

რუსი ქვეყნები

რუსის ამბავი. 21-ს ოქტომბერს
მიუღია სერბიის მთავარს, მილანს,
რუსის ელჩის იგნატიევისგან დეპეშა
სტამბოლიდან, რომ ორი თვის ვა-
დით მორიგება მოხდაო, ე. ი. 20
დეკემბრამდინ.

ეს ამბავი სერბიაში დიდის სიამო-
ვნებით მიუღიათ, რადგან ისეთს
მდგომარეობაში იყენენ, რომ ომის
გაგრძელებას ვეღარ მოახერხებდნენ.
მაგრამ ბელგრადიდან მიღებული დე-
პეშა გეცნობებს, რომ ამ დროებით
მორიგებით საქმე არ გათავდებაო,
რადგან, უიჭველია, მსმალთ ყველა
იმ პირობებზე არ დათანხმდებ, რო-

მელსაც ჩვენ, სლავიანები და ჩვენი
მომხრე რუსეთი ეტხრებოდნენ...
— მოსკოვისა და პეტერბურგის
სლავიანურ კომიტეტებს დროებით
შეუჩერებიათ ელონტერების გაგ-
ზავნა სერბიაში.

პეტერბურლიდან მოსული დეპეშა
გეცნობებს, რომ რუსეთის სამხრე-
თი არმიის უფროსად დიდი თავადი
ნეკოლოზ ნეკოლოზის ძე არის
დანიშნული და ამ დღეებში აქედამ
ქ. შინეში წავიდაო.

ავსტრია. პარლამენტში „აღმო-
საველეთის კითხვაზე“ ყოფილა მო-
ლაპარაკება და ერთს დეპუტატს,
სხვათა შორის, შემდეგი სიტყვები
უთქვამს:

„მინიკობა, მსმალთ იმპერია რომ
დაეხოს, ავსტრია ამას გულ-ხელ-დაკრე-
ფილი არ უნდა უყურებდეს. ავსტრიის პო-
ლიტიკა მოიხზოს, რომ იმის სამზღვარზე
რომელიმე დიდი, ძლიერი (სლავიანური)
სახელმწიფო არ დაარსდეს. საზოგადოთ
ჩვენთვის ეს საგანი ერთობ მძიმე და ყურა-
დუმის ღირსი საგანია.“

საბაასო

ორ ასოს ძვეშ
დამალულს — უ. დ. რ — ს *)
V

იქმნება მკითხველმა იცოდეს, რომ
1875 წ. თელავის სასულიერო სას-
წავლებელში, როგორც ყველა სა-
ქართველო საეკლარხოლოს სასწაე-
ლებელში, ახლის წისდების ძალით,
მოხდა ცელილება. ძველი პროგრამ-
ით დადებულს რეჟისოს და ქარ-
თულს ენებს მიემატა ორი სხვა ენაც
— ბერძნული და ლათინური
იმავე სახით, როგორც ესენი არიან
დაწესებულნი რუსეთის საწავლებ-
ლებში. ნაბოძანები იყო, რომ ამავე
წლიდან უეჭველად დაეწყო აღნიშ-
ნული ენები, როგორც უნდა ყოფი-
ლიყო, ერთის სიტყვით უნდა აღს-
რუთობულიყო ასო რჯულისა.

შ. მ. ლოსის მთავრობის განკარგუ-
ლების ძალით, ორივე აღნიშნული
ენები ჰქონდათ მიწოდებული დრო-
გამოშებით 1872 — 1875 — 1876
წლამდის იმისთანა პირებს, რომელ-

*) იხილეთ „დროება“, № 116

გასაშველებლად. მაგრამ ამასაც ის
ბედი ეწია, რაც პატრსა ხალხი, რო-
მელიც იმათ გარს ეხეიენა, ტაშს
უკრავდა და იმათ გშველებას კი არა
ფიქრობდა. ბოლოს პოლიცია მოე-
შველა და დედაკაცები დაატუსაღეს.

— ბარაქალა! შეჰყვარა ბარბერალ-
დი. იქნება ის დროც შორს არ
იყოს, როდესაც იმ ფარისევლებს
მთელი იტალიიდან სამუდამოთ გაი-
სტუმრებენ! შიდრემდინ კი იტალია
არ გაცოცხლდება.

ამის შემდეგ ძაიროლოზედ ჩამო-
ვარდა ლაპარაკი, რომელმაც ის იყო
ქამერაში წინადადება წარადგინა, რომ
კენჭის-ყრის დროს ყველას ხმის უფ-
ლება უნდა ჰქონდესო.

— მე პატრესა ვცემ ძაიროლის,
ამბობდა ბარბერალდი და მწარედ
ესტორი მის ძმების და დედის სიკე-
დილზე. ამ საუცხოვო დედაკაცმა
ყოველის ფერი თავის სამშობლოს

თავ თვითონ არაფერი იცოდნენ და რომელთაც მხოლოდ მაშინ დაიწყეს შესწავლა, როდესაც აღნიშნული ენების კათედრა დაარსდა ჩვენს სასწავლებელში. უცოდინარობის გარდა რომ მიიღოთ სახეში მხოლოდ მასწავლებელთ რიცხვი და მათი უწყალობრად ცვლა, კარგი მცოდნენიც რომ ყოფილიყვნენ თავიანთ საგნისა, მაინც უსარგებლოდ ჩაივლიდა მათი შრომა; ეს ქვეშაობა ყველა პედაგოგისთვის ცხადია. ამ მათი რიცხვი და სახელი გვარები: სეკდემბრიდან 1872 წ. სექტემბრამდის 1876 წ. ბერძნულის და ლათინურის მასწავლებლები გამოიცვალნენ 10 კაცი, სახელობრად: „დ. ლ., მ. ი. მ., მ. ი. ნ., მ. ლ. ბ., ს. რ., ი. ზ., მ. ზ., პ. ლ., პ. ბ., და ნ. ს.“

მკითხველმა სახეში უნდა მიიღოს, რომ სიაში იმისთანა პირები მოჰყვნენ, რომლებიც ძველ ენებს გარდა სხვა საგნებსაც ასწავლიდნენ სარგებლიანად; მე აქ ვაფასებ იმათ, როგორც ძველი ენების მასწავლებლებს.

რად თქმა უნდა, რომ დაარსებიდანვე ძველი ენებისა სასწავლებელში მომზადებული აღნიშნულს ენებში პირების შოვნა შეუძლებელი შეეჩვენა სამასწ. მთავრობისთვის, რადგან საქართველოს არა ჰყვანდა საკმაოდ ამგვარი ადგილების ღირსეული კანდიდატები (ჩვენში ერთ დროს დაიწყეს ძველი ენების სწავლა როგორც სასწავლებლებში, ეგრეთვე სემინარიებშიც. ჰერაც ჩვენ კლასიკებს კურსი არ შეუტრულებიათ თბილისის სემინარიისაში), ხოლო მიწერ-მოწერა სხვა და სხვა სემინარიის და სასწავლებლების მთავრობასთან და გამოცხადება „Церковный Вестник“-ში ამ ადგილებზედ ჩებოდა 1876 წლამდის უნაყოფოდ. (1876-7 სამოსწავლო წლისთვისაც ორი ადგილი—ბერძნულისა და ლათინურისა მისცა სასწავლებლის მმართველობამ, რასაკვირველია, უმაღლესის მთავრობის ნებართვით იმისთანა კანდიდატებს, რომლებიც არულოდ ვერ ასრულებდნენ ახალი კანონის მოთხოვნილებას მთ შესახებ. რათა? აუცილებელის საჭიროების ძალით. ამაშაჲ ჩვენ ვიქმნებით დამნაშავე, უ. ლ. რ. აზრით).

ამას ის შედეგი ჰქონდა, რომ კლასიკურმა ენებმა ოცდამეცხრამეტე სასწავლებელში ძლიერ დაიწყეს ძირს, ასე რომ, შეიძლება ვთქვათ, სასწავლებელში იყო მხოლოდ სახე-

ლი ამ ენებისა და სხვა არა ფ. რ. წინაპრევილად საქმე ისე ყოფილა დაყენებული, რომ მასწავლებლები ერთი ერთმან-ერთს ევედრებოდნენ: არა შენ შედი, არა შენაო, რადგან ყველას არა ჰქონდათ ისე დახმული სინილისი, რომ თავიანთ მოქმედებითვე არ გაწითლებულიყვნენ.

ამ მდგომარეობაში იყო ლათინური ენის სწავლა 1875 წლამდის, როდესაც ერთმა (კანონით ორი მასწავლებელი არის დადებული) უკეთ მცოდნემ, დაიჭირა ორივე კათედრა ლათინურის ენისა, ხოლო ბერძნულისა სექტემბრამდის მდგომარის 1876 წ.

ბსურს კიდევ, უ. ლ. რ., განმარტება იმისი, თუ რატომ საკმაოდ ვერ იყვნენ მომზადებულნი წელს კლასიკურ ენებში ოცდამეცხრამეტე სასწავლებლის მასწავლებლები? მიზეზი ამისი ვინ არის, ანუ რა? ოქტომბრის ფიქრით, მე, სწორედ ესე უნდა განვადგინო, ჩემო მოძღვრო და სარგებლიანად დამრიგებლო.

VI მოისმენს-რა ჩემგან ამ გვარს გულწრფელს აღსარებას, იმედი მაქვს, რომ უ. ლ. რ. თავის უნებურად გამოცოლის აზრს ჩემზედ, როგორც ზედამხედველს და მასწავლებელზედ, თუ სრულებით არ გადასცეცის ცუდიდან კარგზედ, ჩაფქრდება მაინც, ექვს მაინც შეიტანს თავის ფიქრში იმაზედ, თუ რატომ არ მიიღეს წილის არცერთი მასწავლებელი სემინარიისაში ოცდამეცხრამეტე სასწავლებლიდან. ვეპყროფილდებით ექვსს შეტანილად, რადგან, იმედი გვაქვს, ექვიდან ადგილად გადავიყვანოთ სიმართლის გზაზედ.

შემდეგ ჩემის სიტყვებისა, შეიძლება უ. ლ. რ. სთქვა, რომ თუ მართო კლასიკური ენები ყოფილან დაციმულნი სასწავლებელში, კიდევ არა უმავს-რა, რადგან ამათის კარგად დაყენების შემდეგ მაინც აიწვეს სასწავლებელი და საბოლოო იმედი მაინც სულს ჩ გიდგამს. მაგრამ როდის? ოქტომბრისთანა სულ-წასული და იმედ-მხილილი მომავალზედ ჰუბლიციტები მოგვაცლიანდა იმ დრომდის, როდესაც იმათ უნდათ ერთ წელს ოცდამეცხრამეტე სასწავლებლის მთავრობამ იმდენი გააკეთოს, რაზედაც სხვებს ათეული და ოცეული წელი უნდებოდათ! მაშინ უფრო სასწავლებელში შევიყვან-

ჩვენს—დ. რ., რომ უთხრათ ორი-ოდე სიტყვა სხვა საგნების უკან დაწვეზად ოცდამეცხრამეტე სასწავლებელში ჩემს წინა დროებაში; ამისათვის მე მინდა იმაზედ აღსარებრი ვსთქვა და მით გული არ ვატყობო უ. ლ. რ.—, უიძისოთაც გულ-დაკოდილს.

მაგრამ განა ყურის მოყრებით და განზრახ თვალის მორიდებით ნაკლებდებოდა რომლისამე სასწავლებლისა გასწორდება? ბანა იმით წიწვეს რომელიმე სასწავლებელი წინ, რომ იმის ნამდვილ მდგომარეობაზედ საზოგადოებამ არაფერი იცოდეს? ან იმით დაკლებდა რამე იმას, რომ ყოველივე ნაკლებდებოდა სასწავლებლისა ნათლად იცოდეს განათლებულმა საზოგადოებამ, განსაკუთრებით მაშინ, როდესაც ამ უკანასკნელს ჰსურს ამის შეტყობა? სიხარულით აღვასრულებ, თუ კი საზოგადოება ყურადღებას გვათხოვებს. ისმინეთ.

VII

ახალი წესდება სასულიერო სასწავლებლისა დამტკიცდა 1876 წელში. უმაღლესი სასულიერო მთავრობის განკარგულებით, ეს წესდება უნდა მოსულიყო აღსრულებასში ნაწილ-ნაწილათ ხუთის წლის განმავლობაში, შემდეგ რომლისა დაიწყებოდა ყველა საქმეები ამ კანონების თანხმად. ამ დროს განმავლობაში ყველა სასწავლებლის ადგილობრივი მთავრობას უნდა ემეცადინა, რომ მოეყვანა სისრულეში ყოველი ნაკლებდებოდა, ერთის სიტყვით მოემზადებინა თავიანთ სასწავლებელი ახალი ცხოვრებისთვის. ამ გვარს ნაკლებდებოდა თანაგან სასწავლებლის ცვლილების შემდეგ, ახალის კანონით, პირველი ადგილი ეჭირა მოსამზადებელ კლასს, რომელიც უეჭველად უნდა გაეხსნათ თავიანთ ხარჯით ყველა სასულიერო სასწავლებლის ოლქის სამდღელოებას (ახალი წესდების მოთხოვნილებით ეპარქიის სამდღელოება იყოფება ოლქებად იმის მიხედვით, თუ რამდენი სასულიერო სასწავლებელი ეპარქიაში. რადგან საქართველოს ეპარქიაში არის სამი სასულიერო სასწავლებელი, ამისთვის მთელი ეპარქიის სამდღელოანი იყოფებოდა სამს ნაწილად, რომელთაგან თვითიული შეადგენს ოლქს რომლისამე სასულიერო სასწავლებლისა—თფილი-

სისას, ზორისას, მელოისას), და ამით მოემზადებინათ, გაეწმინდნენ და გზა თავიანთ შეილებიერებულნი მთი მომზადება საჭირო იყო უმეტესად იმისთვის, რომ ახალი წესის ძალით უწინდელის ოთხის კლასის მაგიერ უნდა დარჩომილიყო მხოლოდ ორი უმაღლესი—მესამე და მეოთხე, ხოლო ორი დაბალი კლასი—პირველი და მეორე—უნდა გაუქმებულიყვნენ, ანუ უკეთ ამ კლასებში მყოფთ ყმაწვილებს უნდა აეღოთ თავიანთ წიგნების აბგები და მისდგომოდნენ დედ-მამას კარგედ პირველის კლასისთვის მოსამზადებლად, ხოლო ორის უმაღლესის კლასიდან უნდა ექციეთ ოთხი კლასი:—მესამედან—პირველი და მეორე, მეოთხედან—მესამე და მეოთხე. უმაღლესად დამტკიცებული წესდება აღსრულდა ნამდვილად სექტემბრიდან 1872 წ. ორის უმაღლესის კლასის მოსწავლეებმა შეადგინეს ოთხი კლასი სასწავლებლისა, ხოლო ორი დაბალი კლასის მოსწავლენი თავიანთ წიგნების აბგებით, როგორც ვსთქვით მაიდგნენ თავიანთ სახლის კარებს. დედ-მამა, რასაკვირველია, სიხარულით მიიღებდა თავიანთ შეილებს; ხოლო ვისაც შეილები არა ჰყვანდა, იმას ეხლაც არაფერი შეუტყვია, თუ რა ზარალში შევიდა ამ მიზეზით ჩვენი ახალი თაობა.

თუ ცოტადნათ მაინც იცით ჩვენი სამდღელოების პედაგოგიური განათლება, მგონია აღარ დამჭირდეს მომეტებული საუბარი იმაზედ, რომ მათი შეილები კარგათ მოემზადნენ დედ-მამის სახლში პირველის კლასისთვის, ისე, როგორც ამას მოითხოვდა ახალი წესდება სასულიერო სასწავლებლისა. მართლაც, 1872-დან დაწყებული 1876-დის ოცდამეცხრამეტე სასწავლებელს არა ჰყოლია ღირსი კანდიდატები პირველის კლასისთვის, და თუ მიუღიათ ვინმე აღნიშნულს კლასში, ესეც გარემოების ძალდატანებით, რადგან ორი და სამი კაცი მაინც უნდა მჯდარიყო კლასში, რომ მასწავლებლებს დაეწყათ ვისთანმე საუბარი. ამას ის შედეგი ჰქონდა, რომ მასწავლებელი თან-და-თან უკან იწევდა როგორც სწავლით, აგრეთვე მოსწავლეთ რიცხვით.

ოქტომბერში 1875 წ., როდესაც მე დავიჭირე ეხლანდელი ადგილი მთელს სასწავლებელში— ოთხივე კლასში—იყო 35 კაცი, რომელთა

შესწირა: შეილები, ქონება და თვისი თავი. ძრიელ მესიამოვნა, როდესაც ვაფიგვ, რომ ახალგაზდა იტალიას იმისათვის ძველი დაუდგამს.

მართლაც, ამ ქალმა თავის ოთხი ვაჟი დაკარგა იტალიის განთავისუფლებისათვის; ისინი მუდამ ბარიბალდისთან ომობდნენ ხოლმე. უკანასკნელი იმის შეილთაგანი, მწერიკო, რომელიც 1867 წ. წყლული-საგან იტანჯებოდა; რაწამს ვაიგო ბარიბალდის ძაპრერიდამ გაქცევა, თუმცა ბევრი სთხოვა დედამ დარჩომა, მაგრამ თავისი არ დაიშალა და გაეშურა თავის გმირისაკენ. მონტანთან ის მეორედ დაიჭრა და სხვა ტყვეებთან ერთად გადმოიყვანეს სრომში საავითპოფოში, სადაც ხელი და ფეხი მოსჭრეს და იმითი მოკვდა.

— ძაბროლისთანა კაცი ძრიელ ცოტაა, სთქვა ბარიბალდი. ბურჟუაზია იტალიაში ისე გავრცელებუ-

ლია, განსაკუთრებით რომში, რომ იმათ ვერაფერ ვერას დააკლებს. ჩვენი ახალი თაობა პატრებმა ასე წაახდინეს, რომ ყველა ჩვენ იმედებს მომავალი ახალი თაობა თუ შეასრულებს.

ბარიბალდი რომ იტალიაზედ ლაპარაკობდა, სახე სულ თან-და თან უცხოვლდებოდა. მის სიტყვებში წარსულზედ არ ფერი სამდღურაფი არ იხატებოდა; თუმცა ის სხეულით დასუსტებულია, მაგრამ მაინც ყოველ წამს მზათ არის, ბრძოლა ხელ-ახლად დაიწყოს, ოღონდ კი იტალიაში ის წესები შემოიღონ, რა წესებიც, როგორც ბარიბალდიმა სთქვა, იტალიას ფეხზედ დააყენებს.

თავის ხან-გრძლივ ლაპარაკში თავის თავზედ არას ამბობდა. როცა ჩვენ სახლების და იმის ოჯახობის გასაშინჯავათ დაედიოდით, ის ყოველთვის იმ შუა ოთახს ერიდებოდა, სადაც შენახულია ბარიბალდი, თოფ-

იარალი, მის ძველის პროექტები და კარტინები, რომლებიც მის ცხოვრების საუკეთესო დროებას ხატებდნენ. მართი იმ სურათთაგანი მე კარგათ დამამახსოვდა; სურათი წარმოადგენს დიდ მინდორს; ყველა მხარეს მოჩანს მკედლების და მამაკვდავების გროვები. ი. არის დილა თენდება; ბუჩქებზედ ბურუსი იფინება; აქა-იქ დაჭრილების და დახოცილების წასაღებათ დგანან ყურმები; ცხენებსა სთვლემთ. და აი ამ მინდორზე ბარიბალდი თავის ცხენით (მარსალლა) ელვასავით დაჰქროლავს და მკედლებზე იჩენება. სურათს ქვევით აწერია Rispetate glimorti (პატივს სცემდეთ მკედლებს).

ამ სურათის დამხატველი არამცთუ ხელოვანი ყოფილა, არამედ ფსიხოლოგიც. ბუნდი მომაკვდათ მტრის მკეტ ძრიელ შთაბეჭდილებას ახდენს. იმათ მიმქრალბულ თვალებში, რომლებიც ბარიბალდისკენ არიან მიქ-

ცუულნი, სჩანს დამაშვრალობა სასიკვდილო ტანჯვისაგან; მაგრამ ორის ოდენა საყვედურიც არ არის.

მეორე დღეს მე მთელი კუნძული დამატარეს, ენახე წისქვილი, ფუტკარი, ნავეები და სხვა. ამისანეს, რომ ბარიბალდის ძამულში ძაპრერაზე მუდამ დღე 25 მუშა არის, რომელიც ზოგნი დიურის ქირით მუშაობენ, დღეში ორ ფრანკად და საქმელ-სასმელიც აქედან ეძლევათო და ზოგნი კი მოყვანილი ნამუშავრიდამ იღებენ თავის სარჩოსო.

მესამე დღეს, დილით, მე გამოვეთხოვე ბარიბალდის, რომელთანაც ასე კარგათ, სიამოვნებით გავატარე რამდენიმე დღე; ისეთნაირად მოვეთავსდით, რომ შევატყე, თითქოს იცოდა ჩემს მოშორებას. მთხრა უკანასკნელი „Addio, addio e caroggio!“ და გამოვემგზავრე პირდაპირ რუსეთისაკენ.

თარგ. მ. ლენინაშვილისა

გან მომზადებით არცერთი არ შეკ-
ფეროდა იმ კლასს, რომლის მოს-
წავლეთაც ესენი ირიცხებოდნენ.

VIII

ჩვენს ახლად გამოჩენილს ისტო-
რიკოსს და პუბლიცისტს კი ვერ დაუ-
ნახავს ეს დრო. ამის სიტყვებით

„ადრევე ძრიელ (?) უხვირო
ფიხზედ (ასე ეგონება კაცს ოჩოლ-
ფეხებზედ მდგარა თელავის სასუ-
ლიერო სასწავლებელი) იდგა ეს

შე, იმის დროზედ ხომ არ გვიჩე-
ნებ? მხლანდელი სასწავლებელი არის
დაარსებული 1817 წ. იქმნება ან ეს

სწერ, რომ იქმნება სამი წე-
ლი წადი, რაც ეს სასწავლებე-
ლი ჰხედავს რიგს კარგ ზედამ-
ხედველთა და მასწავლებელ-
თა.“

შენ თვითონ ვერა გრძნობ, რომ
სხვა უნდა დაგეწირო და სულ სხვასა
სწერ, შენის თავისივე გასამტყუარს.

შენ რომ გონიერულად სჯიდე
საგანზედ, აი რა უნდა გეთქვა: თე-
ლაის სას. სასწავ. უწინდელ ზედამ-
ხედველების და მასწავლებლების

შენგან მოყვანილი საბუთები მხო-
ლოდ შენისთანა პირს დაარწმუნებს
ჩვენის სასწავლებლის უკან სელაში.

(ეხლა ხომ იცი, რას?) ეხლა ხომ
ალარ არის იქ ის მახუბარი (ს. ლა-
პეროვი) ზედამხედველი? (დიდი ხანია,
რაც ამან თავი დაანება სასწავლე-
ბელს? მის უნდა მოემყო მისგან და-

ზედა ხედველი თელ. სასულ. სასწავლ.
6. მთავარდგოვი
თელავი, 21 ოქტ.
(დასასრული შემდეგ №-ში)

განსხვავება

ქალაქის გამგებობისაგან
თფილისის ქალაქის გამგებობა
საუკმაღესო სასწავლებლად აც-
ხადებს, რომ ქალაქის გამგებო-
ბის ამჟამინდელი განყოფი-
ლება (სტროიტელნოი ოტდე-
ლენი) მომავალი ნომერის

მედებასა და ამის გამოკვე-
ლა კლანობი და ქადაგები, ზა-
ლამის შემოგონისა და ჩინიდასა
ქალაქის გამგებობაში უნდა იმ-
ხანე წარდგინილი დასამბიკი-
ბელად; თუ ქალაქის გამგებობის
ამჟამინდელ განყოფილების ნება-
რთვა არ იქნება, ისე არცერთი
შემოგონის აგება ქალაქში არ შე-
იძლება.

(1-1)

LA VELOUTINE
(ველუტინი)
ერთნაირი ბრინჯის კუდრი
(უპაროლი), ბისმუტით გაკე-
თებული.
ი ითი ზედმოკმდება აქვს
აღმართის ხორცის კანზე, რომ
აღბობს და ახალგაზდა ადა-
მიანის კანს დაამსგავსებს.

გიგლიოგრაფიული განსხვავება

გუნების ქარი ი. ბოგებაშვილისა, მესამე შეესებულა გამოცემა,
ურათებით და საქართველოს კარტით ბეჭდიდან გამოვიდა და იყ-
დება სოლომონ მართანოვის წიგნების მალაზიაში. წიგნი წინეთ გამო-
კვამებზედ მიტია ექვსი ბეჭდვის თაბ ხათ და ღარს თხუთმეტი შურ,
მაგრამ ეგზემპლიარი დაეთმობა: თოთხმეტ შურათ, ვინც ერთათ ნაღ-
უფულზედ იყიდის თხუთმეტ ეგზემპლიარსა, — ცამეტ შურათ, ვინც იყ-
იდის ოც-დაათ ეგზემპლიარსა და სამ აბაზათ, ვინც წაიღებს ას ეგზემპ-
ლიარსა.

(5-2)

Table with columns: რ. მ. ზ. ბ., დილა, საღამ., II კ., III კ., ცეცხლის გეგმა, უღობა, ბირჟა, მან. კაპ., მაზანდა, პან. კაპ.
Rows include various categories like 'თფილისი', 'მცხეთა', 'ბორი', etc., with numerical data.